

اثر پس‌مانده کلسیم‌دار نیروگاه برق مشهد و سطح فسفر جیره بر عملکرد و خاکستر استخوان جوجه‌های گوشتی

سمیرا حسن پور^۱، ابوالقاسم گلیان^۲ و احمد حسن آبادی^۳

دامی دانشگاه فردوسی مشهد^{۱۲} علوم ارشد، استاد و دانشیار گروه کارشناسی آموخته دانش

چکیده

در این پژوهش اثرباره جایگزینی سنگ آهک با پس‌مانده کلسیم‌دار نیروگاه برق مشهد و سطح فسفر قابل دسترس جیره بر شاخص‌های تولیدی، درصد خاکستر، کلسیم و فسفر استخوان درشت نی و فعالیت آنزیم آلکالین فسفاتاز سرم خون در ۳۸۴ جوجه خروس گوشتی یکروزه از سویه راس ۳۰۸ در قالب طرح کاملاً تصادفی به صورت فاکتوریل ۲×۲ با ۸ تیمار و ۴ تکرار ۱۲ قطعه‌ای جوجه بررسی شد. جوجه‌ها با جیره‌های حاوی چهار سطح جایگزینی پس‌مانده (۰، ۳۳/۳، ۶/۶۶ و ۱۰۰٪) و دو سطح فسفر (به میزان توصیه و ۸۰٪ درصد توصیه شرکت راس) در دوره ۱ تا ۴۲ روزگی تغذیه شدند. درصد خاکستر، کلسیم و فسفر استخوان و فعالیت آلکالین فسفاتاز در سن ۲۱ و وزن نسبی اجزای لاشه در ۴۲ روزگی مورد اندازه‌گیری قرار گرفتند. نتایج نشان داد که میانگین وزن بدن و افزایش وزن روزانه تحت تاثیر پس‌مانده و سطح فسفر جیره قرار نگرفت. مصرف خوراک در دوره آغازین تحت تاثیر پس‌مانده قرار گرفت؛ بطوریکه میزان مصرف خوراک در سطح جایگزینی ۳۳/۳٪ پس‌مانده بیشتر از دیگر سطوح بود ($P < 0.05$). ضریب تبدیل غذایی جوجه‌های تغذیه شده با ۱۰۰٪ فسفر توصیه شده بطور معنی‌داری بیش از آنهایی بود که با جیره ۸۰٪ تغذیه شده بودند. درصد خاکستر، کلسیم و فسفر استخوان، فعالیت آلکالین فسفاتاز و وزن نسبی اجزای لاشه تحت تاثیر نوع منبع کلسیمی و سطح فسفر جیره قرار نگرفتند. با توجه به نتایج این آزمایش به نظر می‌رسد که پس‌مانده کلسیم‌دار را می‌توان در تغذیه جوجه‌های گوشتی مورد استفاده قرار داد.

واژه‌های کلیدی: آلکالین فسفاتاز - پس‌مانده کلسیم‌دار نیروگاه برق مشهد - فسفر

مقدمه

منابع کلسیمی مورد استفاده در تغذیه طیور، از نظر منشأ (حیوانی یا معدنی)، اندازه ذرات و بطور کلی از لحاظ خصوصیات فیزیکی-شیمیایی متفاوت می‌باشند. در مورد تاثیر عوامل مذکور بر سختی پوسته تخم مرغ و استخوان در مرغان تخم‌گذار بررسی‌های بسیاری صورت گرفته است، ولی در مورد جوجه‌های گوشتی تحقیقات کمی وجود دارد. پس‌مانده رسوی کلسیم‌دار نیروگاه برق یک فرآورده فرعی می‌باشد که در نیروگاه‌های برق تولید می‌شود. آب استفاده شده در این نیروگاه‌ها حاوی املاح بوده و بایستی سختی زدایی گردد که برای این منظور از محلول کلرور آهن و شیر آهک استفاده می‌شود. ترکیبات ماده خشک این منبع رسوی حدود ۷۸٪ کربنات کلسیم، ۱۵٪ کربنات منیزیم، ۴/۵٪ کلرور آهن و ۴/۲٪ هیدروکسید کلسیم می‌باشد. بنابراین هدف از انجام این آزمایش، ارزیابی تاثیر استفاده از کلسیم پس‌مانده رسوی نیروگاه برق مشهد بجای سنگ آهک و دو سطح فسفر جیره غذایی بر عملکرد و سختی استخوان درشت نی جوجه‌های گوشتی بود.

مواد و روش‌ها

در این آزمایش ۳۸۴ قطعه جوجه گوشتی نر سویه ۳۰۸ راس در قالب طرح کاملاً تصادفی به روش فاکتوریل ۲×۲ استفاده شد. هر یک از هشت جیره آزمایشی به طور تصادفی به چهار گروه از جوجه‌ها اختصاص یافت. در این جیره‌ها چهار سطح جایگزینی